

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KEPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában Szerkeszti BUDAY ALADÁR. A német birodalom államaiba egész évre 5 kor. Európa egyéb államaiba és Amerikába egész évre 7 kor. Hirdetések alka szerinti árban.

Egy évre 4 kor. félévre 2 kor. negyedévre 1 kor. A PÁZMÁNEUM irodalmi vállalat kiadása BUDAPESTEN, VIII., Mária-utca 11.

Egyes szám ára 8 fill, vidéken 10 fillér.

Október 31 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap			Nap hossza	C	Hold		Hold-vált.			
					kél	nyug.	hossza			kél	nyug.				
16 Vasárnap	Gallusz ap.	Máté	3 Dénes	Lukács	6	5	4	53	10	49	1	12	10	56	Első n. 10-án Hold-vált. 6. o. 54 p. d. e.
17 Hétfő	Hedvig assz.	(XVIII. 23-35.)	4 Hierót	(7 r. 35. sz.)	6	5	2	52	4	47	1	50	11	54	
18 Kedd	Lukács ev.	A királyember	5 Karitina		8	5	0	43	4	43	2	22	d. e.		
19 Szerda	Alkant Pét. hv.	ki számot	6 Tamás aps.	Az özvegy	9	4	8	40	4	40	2	51	0	53	
20 Csütörtök	Vendel	akar vetni	7 Szergius	fiának feltá-	10	4	6	37	3	37	3	18	1	53	
21 Péntek	Orsolya sz. vt.	szolgáival.	8 Pelágia	masztása.	12	4	4	33	3	33	3	44	2	53	
22 Szombat	Kordula sz. vt.		9 Jakab ap.		14	4	2	29	3	29	4	9	3	52	

A háboru fordulata.

Az orosz-japán háboruban nagyjelentőségű fordulat állt be. Eddig az oroszok kilencz hónapig egyebet se tettek, mint hátráltak. Katonai nyelven szólva, védekeztek a japán támadások ellen. Ezentul ők fognak támadni, mert Kuropatkin elég erősnek érzi magát erre.

Kuropatkin napiparancsban adta tudtára ezt a vakmerő, elszánt elhatározását a hadseregnek, a cárnak és az ámuló világnak. A visszavonulásnak, az örökös szégyenletes hátrálásnak ezzel immár vége szakadt s kezdődik az oroszok támadó előnyomulása. Ez a váratlan fordulat az oroszok részéről győzelmet vagy pedig teljes leveretést jelent.

Az anyaországban nagy lelkesedést keltett a hír. Azonban mi nekünk különbséget kell tenni a szó és a tett között. Könnyű a hadvezérnek kimondani, hogy ezentul a védekezés helyett támadás a jelszó, de nehezebb ezt fegyvertényekkel megvalósítani. A japánok elvégre szintén tudomással birnak erről az új elhatározásról s valamint eddig hősies halálmegvetéssel folytatták támadásaikat, úgy védekezésük sem lesz kevésbé hősies. Félő, hogy az oroszok, kik folytonos vereséget szenvedtek a védelemben, még nagyobb vereségre számíthatnak a támadásban.

Bármelyik félnek kedvez is a hadi sze-

rencse, annyi most már bizonyos, hogy közelebb döntő eseményekről fogunk hirt hallani. Kuropatkin az ő napiparancsával elvetette a kockát. Most már az oroszoknak mindenképpen muszáj támadni, ezt parancsolja Kuropatkin tábornok becsülete. Újabb rettentő vérontások fognak történni a keleten, a mi ha fel is lázítja keresztényi érzésünket, másfelől azt a reményt kelti fel bennünk, hogy a háboru közelebb jut a befejezéshez. Már pedig hogy minél előbb véget érjen a szakadatlan öldöklés, ez minden teremtett ember hő óhaja. Az oroszok támadó elhatározása ennyivel bir fontossággal előttünk.

Kuropatkin napiparancsa.

Október 2-án adta ki Kuropatkin nevezetes hadiparancsát. Ebben elmondja a háboru eddigi folyását és az orosz hátrálás okát. Szerinte nem voltak számban elég erősek, hogy a japánokat leverjék. Azonban most elérkezettnek látja az időt az előnyomulásra. A czár az újabb küzdelemre elég nagy haderőt szemelt ki, hogy a győzelmet biztosítsa. S ha a küldött ezredek elégtelennek bizonyulnak, akkor újak jönnek, mert „törhetlenül teljesül czárunk megváltozhatlan akarata, hogy az ellenséget legyőzzük.”

Kuropatkin ezután a port-arturi testvérek megmentéséről beszél és végül fölszólítja a katonákat, hogy vitézül küzdjenek, mert az ő kezükbe van

Mit lehet elérni **Egyesült erővel?** megmondja a tulsó oldal.

letéve az orosz hadsereg becsülete. A napiparancs így végződik: „Isten akarata legyen mindnyájunkkal!”

Ki lesz a fővezér?

Kuropolitkin mellett most nagyban lelkesül minden orosz. A közvélemény azt akarja, hogy adjanak Kuropolitkin tábornoknak teljes szabadságot haditerve kivételéhez. Őt kívánják fővezérnek látni Alexejev helyett, a ki nem is vesz igazán részt a háboruban.

Am a hadi fővezérletben való személyi változás még korai híresztelés, bárhogyan kívánja az orosz nemzet. A csár eddig még meghagyta Alexejevet a fővezéri állásban.

A nagy csata.

A japánok nem ijednek meg a maguk árnyékától, annál kevésbé Kuropolitkin napiparancsától. Ők az általános előnyomulást folytatják Mukden felé. Október 12-ikén a japánok tért nyertek Sienhuang mellett visszaverték az orosz támadást.

Az ütközet a hét keddjén és szerdáján szakadatlanul tartott. Eddig egyik fél sem győzött. Ugy látszik, az oroszoknak mindjárt az első támadása sem fog sikerülni.

Küszöbön áll az ütközet az egész vonalon. A jövő héten majd részletesebb és fontosabb híreket kaphatunk a háboru fordulatáról.

Tisza alkotmánytipró terve.

— Merénylet a szólásszabadság ellen. —

A miniszterelnök a nyári szünet végén levelet írt ugrai választóinak geszti kastélyából. Ez a levél édes mindnyájunknak szól, nemcsak épp az ugraiaknak. Arról van benne szó... no mit gondoltok kedves atyámfiai, miről beszél a geszti levél? Arról talán, hogy a nemzetnek micsoda sebei vannak? a nép milyen bajokat szenved? s ezeket milyen utonmódon lehetne orvosolni?

Ugyebár, nem is írhat másról egy *szegény ország hatalmas* miniszterelnöke. Mint a jó doktor teszi, neki is kutatni kell a bajok okát s mikor azokra rátalált, a gyógyítás eszközeit szükséges megállapítania.

Azt hittük, a nyári pihenést erre használta föl a kormány feje. Azon tanakodott, hogy miként boldogítsa a népet, kinek sorsa az ő kezébe van letéve... Az ám, volt is eszében! Sőt éppen ellenkezőleg azt eszelte ki Tisza gróf a vakáció alatt, hogy a nemzetre rá fog ijeszteni, az ellenzéki törvényhozókat megfenyegeti s hogy jövőre ne tudjanak megint akadékoskodni a bécsi követelésekkel szemben, eleve jelzi, hogy a képviselői *házzsabályokat megszigorítja, a szólásszabadságot megnyirbálja* s szájkosarat tesz azokra a honatyákra, kik bátor szókimondással próbálják elejét venni a nemzet kiájtásának.

Hát ezt tárgyalja a miniszterelnök legújabb levele. Bejelenti, hogy szigorú házzsabályokat készít, a melyek lehetetlenné teszik a hosszú tanácskozásokat. „Keveset beszélni, sokat szavazni!” ez a jelző. Az elnöknek nagyobb hatalom adatik a kezébe, hogy tüstént ránczba szedhesse a megalkuvásra nem

kapható önérzetes képviselőket. Talán még szuro-nyos zsandárt is beállítat az ország házába, hogy vasraverve vezettesse ki azokat, a kikbe nem lehet a szót belefojtani.

Az alkotmány egyedüli biztosítékait eddig a meglevő házzsabályok nyújtották. Ezek a szabályok lehetővé teszik az ellenállást, valahányszor Bécsből merényletet terveznek a magyar alkotmány ellen. Láttuk a múlt évben. Am Tiszára ráparancsoltak, hogy egyszersmindenkorra törje meg ezt az ellentállást. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a házzsabályokban biztosított szólásszabadságot megnyirbálja új, szigorú szabályok által. Erre különösen az ujonczlétszám tárgyalásakor van szükség s ezt a geszti levél vakmerő őszinteséggel jelenti ki.

Egyéb nem áll ebben a levélben, csak hيرادás a legújabb alkotmánytiprásról, mely készülöben van. Hogy mi lesz a gazdasági kérdésekkel, a kereskedelmi szerződéssel, az ipar lábraállításával, az általános nyomor enyhítésével, minderről Tisza István mélységesen hallgat. Mit bánja ő, ha mindjárt éhen fordul föl a nép! A fő előtte az, hogy Bécs akadálytalanul megkapja mindazt, a mit kíván s a lét-számfölemelés, meg a katonai költségek milliós szaporítása mindenkor baj nélkül s gyorsan köröszkül vitessék. Ez az ő kormányzatának a fő irányítója. Lefelé kiméletlen, fölfelé alázkodó.

A múlt hét végén jutott nyilvánosságra a geszti levél, de mindjárt fölháborította egész Magyarországot. Nem is hisszük, hogy a galád terv egyhamar sikerüljön. Maga Tisza is számít rá, hogy az ellenzék megakadályozni iparkodik a házzsabályok megváltoztatását. De hiszen ez az ellenállás csak az ő malmára hajítja a vizet. Ez esetben ugyanis föl-szlatja a képviselőházat és új választást rendel el. Az új bárók pénzével talán sikerül engedelmes többséget összehozni s a tisztességes ellenzékieket kibuktatni a Házból.

Látnivaló, hogy a geszti levél fordulatot jelent a magyar politikában. Jobbra-e vagy balra történik a fordulat, ezt ma még senki sem tudná eldönteni.

A pártok állásfoglalása.

Minden ellenzéki párt felzudult Tisza István terve ellen. Apponyiék komoly veszedelmet látnak a házzsabályok szigorításában, de határozatra még nem jutottak, mert vezérük csak most tért vissza amerikai útjából s még nem nyilatkozott a kérdésben. Apponyi szava mindenesetre nagy súlylyal fog birni jobbra is, balra is.

Bánffy már kijelentette, hogy néhány hívével együtt szembeszáll Tisza törekvésével. Ugron pártja meg határozottan odanyilatkozott, hogy végsőig harcolni fog és minden erejével védeni fogja a szólásszabadságot.

Hát a néppárt?

A néppárt alelnöke, Rakovszky István vasárnap tartotta Csornán beszámolóját s mindjárt foglalkozott Tisza levelével. Azt mondta, hogy a miniszterelnök már kormányralépte előtt kötelezte magát minden nemzeti ellentállás megtörésére s ezért nagy hiba volt a leszerelés. Ő szerinte különben ez csak

EGYESÜLT ERŐVEL

gyors segítséget lehet kapni!!!
Bővebbet a következő számban.

helyeslik. Azok, a kik 48-asok, vagy kormánypártiak, azok is képviselve vannak a parlamentben, de nem katolikusok. És ennek az állapotnak köszönhetjük, hogy a liberálizmus még mindig hatalmon van, sőt most még Tisza István alatt erősödik. Mi tehát a teendő? Meg kell alakítani a központi vagyis egyesült katolikus pártot, melyben helyet foglaljon minden 48-as és 67-es katolikus. Közjogi kérdésben mindenki a saját álláspontját képviselje, védje, de a mikor katolikus érdekről van szó, akkor mind egy szál emberig összefoghassunk. Egy programot kell csinálni, melyben ki legyen mondva, hogy a párttagoknak közjogi tekintetben nincsen megkötve a kezük és meg kell határozni azokat a pontokat, melyekben egyöntetű legyen az eljárás. Nemcsak a katolikusok csinálják ezt, hanem a liberális, szociálalista párt, ha a katolicizmus ellen kell csinálni. Franciaországban szociálalista, liberális összefogott, mikor a szerzetesek üldözéséről volt szó. Nálunk is Wekerle alatt 48-as és 67-es összefogott, mikor az egyházi jogok csorbitásáról volt szó. Miért nem tehetnők mi magyar katolikusok ugyanezt az igazság érdekében? —*ő.*

—*ő* urat kétségtelenül az vezette cikke megírásában, a mi mindnyájunkat kell, hogy vezessen: a katolikus egyház nagy szeretete, a jobb jövő kívánása. De már megbocsát nekem — nem egészen jól fogta meg a kapa nyelét.

Első sorban Zichy János gróf levelét nem kell úgy felfogni, mintha az riadó akarna lenni arra, hogy most, azonnal egyesüljenek a mindenrendű katolikusok. Nem, az a cikk nem volt és nem is akart riadó lenni, hanem kifejezett egy általános nagy igazságot, egy égisz szárnyaló óhajt, egy kikerülhetetlen kívánságot. Mindenki aláírja azt a cikket, a ki az igazságnak önzetlen barátja tud lenni, és csak abban keres gáncot, kit nemtelen érzések töltenek be, minők a politikai dicsvágy, a nemzetiségi elfogultság, szándékos kisebbitése a felebarátnak és más e féle.

Azután még azt is meg kell mondanunk —*ő* urnak, hogy mi azt a Centrumot, melyért esztendőök óta bizony, Isten panaszképpen ne vegye, de az emberek léhasága miatt céltalanul fogyasztjuk a tintát meg a tüdőnköt, nem olyannak képzeljük, minőknek *ő* képzele. De mert azt is elhihetjük, hogy sokan vannak, kik úgy képzelik, mint —*ő* ur, azaz kik éppugy tévednek, mint *ő* téved, lenyomattuk a cikket, hogy azután a helyreigazításokat megteheszük. Egyes apró tévedéseire azonban még előbb kell rámutatnunk, minők például az is, mikor azt mondja, hogy a néppárt csak azt tartja igazi katolikusnak, ki szintén a néppártban áll. Hát ilyet ír talán a „Néppárt“ című hetilap, mely különben büszkén mondja azt is, hogy *ő* „az egyetlen“ nyilt, bevallott, katolikus hetilap Magyarországon“, holott mindenki tudja fenn és alant, hogy ez hála Istennek nem igaz! Eppen így nem igaz az, hogy a néppárt csak a néppártiakat tartja igazi katolikusnak. Az országgyűlési néppárt tagja és vezérlete mindnyájan tanult, okos emberek, kik ilyet a szájukon ki nem ejtenének.

Azonban hagyjuk az apróbb tévedéseket, lássuk hát, milyennek képzele a létesítendő Centrumot az a Magyar Néplap, mely érte évek során keresztül a meggyőződés minden erejéből küzd?

II.

Hogy mi, magyar katolikus politikusok milyennek képzele el a magyarországi Centrumot, azt igen élesen körvonalozta mult heti vezércikkében az „Esztergom“ című keresztény hetilap. Irta a cikket dr. Prohászka Ottokár teológiai tanár. Hogy a mi olvasóink is okuljanak belőle, mert abból kell is mindenkinek okulni, ki tudni akarja, mi az igazság, ide iktatjuk az egész cikket.

Bevezetésében elmondja, hogy a magyarországi Centrumnak se lehet más mintája, mint a németországi Centrum. Azután így folytatja:

„Windhorst Lajos minden irányban kialakította a német centrum elveit és az *ő* kijelentései adják a tájékozást most is a párt működésére, mert ezeknek az elveknek mély bölcseségét óriási sikerek igazolják.

Windhorst minden alkalommal élesen hangsúlyozta, hogy a centrum nem felekezeti párt és Bismarcknak ilyen irányu szemrehányásait mindig kimélet nélkül visszautasította.

A modern államszervezetbe nem illeszthetők a középkori jogviszonyok. Most az ugyevezett „jogállam“ fogalma uralkodik, melynek becsületes értelme az, hogy az állam minden jogosult érdeket egyenlően oltalmaz.

Erre az álláspontra helyezkedett a centrum és ezen az alapon lett az az „erős torony“, mely a tulnyomó többség támadásaitól sem dőlt el.

A centrum nemcsak egy vallásfelekezeti védelmét tűzte feladatul, hanem egyenlően minden polgári jogot. Windhorst az 1872. év január 30-án Bismarcknak így felelt: „En mást nem kívánok, mint oly helyzetet teremteni, melyben a vallás miatti viták a parlamentben megszűnjenek, hogy békével és nyugalommal építsünk azon a házon, melyben mindnyájan lakunk, melyben mindnyájunk számára elég hely van.“ Ez volt az *ő* egyházpolitikai izlése. Elítelte azért a felekezeti vitákat, de a felekezeti jogait — ezek mellett természetesen a katolikus egyházét is — *ő* szintén oltalmazta.

Politikai pártot teremtett, nem vallásfelekezeti a parlamentben. Bismarcknak 1872. év január 31-én programmszerűleg mondta: „A centrum-párt, melyhez én tartozom, nem felekezeti. Programunkat köztudomásra hoztuk, ehhez való csatlakozásra mindenkit felhívtunk és mindenkit szívesen látunk magunk között, ki azt elfogadja.“

Hogy a centrumban protestáns vallásuak is legyenek, erre kiváló sulyt helyezett Windhorst és minden kiváló alkalommal szembetűnően hangoztatta, hogy a modern alkotmányos államban egy tisztán felekezeti, egyedül egy vallásfelekezeti érdekei szerint dolgozó párt eredményesen nem működhetik; míg az olyan párt, mely a nyilvános élet minden kérdését felöleli, a vallás és az egyház jogait és szabadságát is hathatósan védelmezheti.

Ezért a centrum minden jogos követelés pártolója — még a szociáldemokraták részére is.

EGYESÜLT ERŐVEL

nagy vagyont lehet szerezni!!!
Bővebbet a következő számban.

A tisztán egyházi kérdésekben a római Szent-szék határozata Windhorst előtt föltétlenül irányadó volt, de éppen ily határozottan őrizte meg a centrum függetlenségét a tisztán politikai ügyekben. Mídonna katonai septennatus tárgyalásánál Jacobiniállamtitkár a centrumot annak elfogadásárákérte, Windhorst ezt nem teljesítette. Bismarck egy országot adott volna, ha a centrum erre a térére lép, mert akkor elvesztette volna a lába alól a szilárd talajt: a jelenlegi parlamenti rendszerrel megegyeztethető tisztán politikai pártállást. Ezért a német püspökök sohasem tartják magukat a centrum olyan politikai pártvezéreinek, kiknek egyházi parancsára áll a párt. Ők mindnyájan szívvel-lélekkel támogatják ezt a pártot; papjaik értékét aszerint mérlegelik, amint az általuk vezetett hívek a centrum zászlója alatt állanak és Németországban elképzelhetetlen, hogy az egyházi férfiak ne az egyházat védő politikai párton legyenek. De ezért nem vallásfelekezeti, hanem országos párt az, mely a „jog, igazság és szabadság” jótéteményeit az ország minden rétegére kiterjeszteni igyekszik.

Ilyen szervezetű pártot komolyan vesz a modern parlament, hol egy vallásfelekezeti politika létjogát el nem ismerik.

Ezért egész Európában a német centrum mintájára szervezkednek a keresztény politikai törekvések, a különleges „katholikus” pártok pedig oszlófélben vannak. Mindinkább terjed a belátás, hogy csak Windhorst elvei szerint lehet az egyházat megmenteni.

A politikának most az a kérdés a gyökere, hogy az „állam” pogány vagy keresztény elvek szerint rendezkedjék-e?

A harc ezért a parlamentben dől el, hol csak oly tényező működhetik eredményesen, melynek ott mindenkitől elismert jogosultsága van.

Eddig a Prohászka doktor cikke. Ehhez vajmi kevés hozzáadni valónk volna! Csupán egy kérdésre kívánunk még kitérni.

III.

Mi az a fontos kérdés?

Nem más, mint annak megfejtése, miért van hazánkban is új politikai pártalakulásra szükség, mikor a katolikus érdekek parlamenti megvédésére gondolkunk? Erre is benn van a felelet dr. Prohászka cikkében, mikor azt írja „Németországban elképzelhetetlen, hogy az egyházi férfiak ne az egyházat védő politikai párton legyenek.”

Van-e hazánkban párt, mely az egyházat védi? Van! A néppárt az! Akárhogyan tagadják azt az ellenségei, a néppárt sok védelemben részesítette már a magyar katolicizmust. Am Magyarországon mégis azt tapasztaljuk, hogy az egyházi férfiak zöme, a püspökök, a hithű papok nincsenek a néppárton. Honnét ez? Mondhatjuk-e, hogy éppen azok a férfiak, kik egész életüket a népért áldozták, nem barátai annyira a népnek, hogy őket politikailag is támogassa? Ilyet józan fővel nem állithat senki. Hát miért nem néppártiak az egyházi férfiak mindnyájan, mikor a néppárt védeni akarja a katolikus érdeket és ezt eddig is tette? Azért nem, mert a néppárt elsősorban „ellenzéki párt” és csak azután

keresztény. Vagyis — ezt nem a programból tudjuk, hanem a tapasztalatokból — a néppárt sokkal nagyobb súlyt helyez a kormányok mindenáron való becsúszására, aláadására, buktatására, fent és alant lehetetlenné tevésére, mint bármely más politikai feladatra. A gyakorlatban oda jutott a néppárt, hogy olyankor, mikor nem szabad a kormányt támadni — mert nincs olyan kormány, mely egyszer vagy más-szor jót is ne alkotna — akkor mélységesen hallgatni kénytelen. Ennyire ellenzékivé tették a néppártiak azt a pártot, melyet pedig nem ilyenek alakítottak az első tagjai, de ilyené lett és arról ma már senki sem tehet és nincs is az ellen ma már egyéb orvosság, mint a megszűnés és helyetadás egy más, egy jobban vezetett keresztény pártnak, olyannak, melyben nincs annyi elfogultság, hogy mindenáron ellenzéki kívánjon lenni, akkor is, mikor az ellenzékeskedés neki is, a népnek is, az országnak is árt.

Ezt az új politikai pártot reméljük mi a magyarországi Centrumban elérni. Ezért áhítózunk utána.

Annak aztán tagjai lehetnének a püspökök és hithű papok valamennyien.

Hát miért nem néppártiak a püspökök? azért mert ők, mint a nép pásztora — Istentől arra egyenesen kiválasztott és megbízott emberek, hogy a népnek mindenben jó példát adjanak — nem adhatnak a népnek arra példát, hogy mindenáron okvetetlenkedjenek, a kormánnyal és felsőbbsséggel szembeálljanak, annak ellentálljanak és forradalmat csináljanak, igaz hogy, löpor és füst nélkül, de annál nagyobb rombolásával a tekintélyeknek.

A püspökök ugyanis mindenkor a szabályhoz kell hogy tartsák magukat: vagy igaz az, amit az egyház tanít, vagy nem igaz. Már pedig az egyház azt tanítja, hogy nincs a földön hatalom, hacsak Isten nem adta. Akármilyen szándéku és törekvésű tehát a kormány: hatalma az Istenségtől ered, tehát türendő akkor is, ha nem tisztelhető. És csak annyiban nem türendő, amennyiben arra egyéb törvényes intézkedések nekünk jogot adtak, vagyis a választások elkövetkeztekor szabad a kormány kiküldött jelöltjei ellen szavazni és ekkép a kormányt a polczról lezorítani!

Más joga a népnek a kormányok ellenében nincsen! Miért nincsen? Azért nincsen, mert ez is elég, csak okosan éljen vele!

De most már berekesztem ezt a kis politikai tanítást, mert különben sohase lesz vége. Hagyjuk erőnket akkorára, mikor itt lesz annak az ideje, hogy a Centrum megalakítása körül folyjanak a tanácskozások.

Ma, sajnos, még nem vagyunk annyira. A Zichy János cikke nyomán támadt felbuzdulás csak annak a jele, hogy nagyon áhítózunk egy keresztény centrum után, de viszont a nyomába került nagy csönd megint annak a jele, hogy még nem jött el számára az óra!

Mégis, még egyet beszéljünk meg egy-két szóban. Ha az az alakulandó magyarországi centrum, melyet csak egyszerűség okából nevezünk röviden centrum-pártnak, nem lesz tisztára katolikus, akkor

Mit lehet elérni

Egyesült erővel?

megmondja a tulsó oldal.

miért éppen a katolikus lapok készítik neki legerősebben az utat, és miért beszélnek arról mindig úgy, mintha egyedül az övék lenne? Erre az a rövid válasz: Akkora igazsággal politizálni, mekkora a Czentrumhoz kell, nem bir más ember, mint a katolikus meg talán egy pár kiválasztott protestáns ember, kik együttvéve lesznek az igazságban olyan erősek, hogy minden káros törekvésnek nem csak akkor szegülnek ellen, mikor már az nagyon megerősödött, hanem akkor már, mikor még csak jelentkezik. A Czentrumtól senki se várjon mérkőzéseket, melyeket feszült figyelemmel kísérhet az egész világ, mint hajdan a mohi csatát, hanem azt várja, amit várnia kell okos emberek gyülekezetétől: éberek lesznek és vigyázók és már akkor fogják a kinövéseket meggátolni, mikor azoknak még csak a csirájuk látszik. Ahhoz pedig nem nagy zaj, nem obstrukció, nem miniszter-falás kell, hanem kiváló mélyen járó ész és lankadatlan óvatosság.

Pont.

POLITIKAI VILÁG.

Revízió.

A képviselőházban meg a sajtóban mostanság sokszor fölmerült az országgyűlési néppárthoz intézett kérdés: miben áll az egyházpolitikai törvények revíziója? Azzal vádolták t. i. a néppártot, hogy ebben a kérdésben nem mer, vagy a mi még rosszabb, nem tud szint vallani.

No hát Rakovszky István szint vallott legutóbbi csornai beszámolóján, melyet elmúlt vasárnap tartott meg. Azért is szükségesnek tartjuk Rakovszky nyilatkozatát a revízióról ismertetni, mert ez is mutatja, hogy a katolikusokra sok munka vár, már pedig erre a sok teendőre csak úgy vállalkozhatunk sikeresen, ha megszívleljük Zichy János gróf ismeretes cikkét, mely egyesülésre szólítja fel a magyar katolikusokat.

Ma már általánosan elismert dolog, ugymond Rakovszky, hogy az egyházpolitikai törvények károsak voltak; utalok egy protestáns egyházfőre is, a ki azt a minap a főrendiházban is elismerte. Tehát mindenekelőtt ott kell a bajokat orvosolni, a hol azokat általánosan és egyértelműleg elismerik; vagyis védekezni kell a vallástalanság és hitelenség terjedése ellen, meg kell erősíteni a nagyon is megingatott és bizonytalanná vált családi kötelekeket, s meg kell változtatni a sok költséggel és kellemetlenséggel kapcsolatos anyakönyves rendszert. Ezek azok a határdombok, a melyek között a jelenben a revízió kérdését meg lehetne oldani; természetesen ez csak a gyakorlati élet első szükségleteit elégíti ki, nem szólva az állami érdekekről s ez mindenestre úgy erkölcsi, mint vallási tekintetben haladást jelentene a mostani, évről-évre rosszabbodó viszonyokkal szemben.

Rakovszky fejtegetéseit a csornai és a szomszédos falukból összesereglett választók tetszéssel fogadták.

Szó és tett.

Mig folyik a sok szó és üres cséphadarás a körül, hogy milyen szociális politikát üzzön a kor-

mány, addig az igaz hazafiak keveset beszélnek, de annál többet tesznek. Ezek az igaz hazafiak a premontrai kanonokrend tagjai.

Gyarmat, győrmegyei község lakossága 400 ezer koronáért megvette nevezett rendnek a község határában levő 1070 holdas birtokát. Ezért a birtokért egyes magános emberek 600 ezer koronát is ajánlottak, azonban a derék magyar papok a szegény nép szociális érdekét tartva szem előtt, a községnek adták a szép birtokot, melyet a község 3 holdas parcellákra osztva, 30 évi törlesztésre adt át a szegényebb lakóinak.

Gyarmatról eddig a földinség miatt 500 család vándorolt ki Amerikába, ezek nagyrésze most hazajön, mert a premontraiak nemes tette folytán itthon boldogulhat.

Már most ítélje meg ebből az olvasó, ki a jó hazafi? Az-e, ki a száját koptatja s az elkeseredést szítja, vagy az, ki cselekszik és megelégedést nyújt?

Általános sztrájk.

Ujabbban ez az a mumus, a mivel a nemzetközi szociálisták fenyegetik az ellentábort, elsősorban a kormányt. Mult vasárnap szociálista népgyűlés volt Budapesten, hol is a hirhedt Bokányi megint csak azzal állt elő, hogy ha Tisza István a munkás szakszervezeteket betiltja (pedig a mostaniakat betiltatja, mert valóságos melegágyai a lelketlen izgatásoknak) akkor az ország összes munkásszakmái kimondják az általános sztrájkot.

Általában Bokányi igen leszidta a kormányt, tiltakozott a képviselőházi szabályok megszigorítása ellen és azt a vádat hangoztatta, hogy a sok sztrájkot nem az izgatás okozza, hanem a drágaság, mely ellen a kormány nem tesz semmit. Azonban mi már ismerjük az ilyen szociálista hangot. Majd meglássuk, hogy ez másképp lesz a — választásoknál, mikor a szoczi vezérek titkos paktum alapján segítenek megbuktatni az ellenzéki vezéreket.

A gyergyói választás.

A Lázár Menyhért halálával megüresedett körületben megindultak a kortesmozgalmak. A kormánypárt valami rosszban törte fejét, mert Lázár János ottani főszolgabíró jelölte. Már pedig főbíró a maga területén nem léphet föl képviselőnek, mert tiltja a törvény. Ugy látszik, másvalakinek akarják kezére játszani a mandátumot, a ki nem népszerű a környékben. De kár, hogy a választók nem látnak át a szítán.

Különben van már ellenzéki jelölt is Földiák Gyula Ugronpárti személyében.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Végre megnyílt hétfőn az országház kapuja és befogadta magába a sok honboldogítót. Valóban sokan jöttek el az első őszi ülésre, kiket a kíváncsiság vezérelt, vajjon támad-e vihar a geszti levél nyomán?

Kossuth Ferencz mindjárt szóba hozta azt a fura levelet. Ő ugymond a házszabályok megszigorítását ellenzi, mert egyedül a mostani házszabályok biztosítják a nemzet ellenálló erejét s ha ezt is el-

Egyesült erővel házat, földet lehet szerezni!!!
Bővebben a következő számban.

veszik az ellenzékétől, akkor teljesen ki vagyunk szolgáltatva Bécsnek.

Polonyi is kikelt a miniszterelnök nemzetietlen törekvése ellen.

Tisza azzal felelt, hogy a technikai obstrukciót lehetetlenné kell tenni s csupán erre nézve akarja ő a házszabályokat szigorítani. Azonkívül szükségesnek tartja, hogy a költségvetést, meg az ujonczlétszám tárgyalását bizonyos idő alatt okvetlenül elvégezzék, nehogy a végtelenbe lehessen húzni a vitakozást.

A miniszterelnök eközben kiszalajtottja száján, hogy esetleg új választások lesznek a tavasszal, ha a képviselők sokat okoskodnak. Ez a kijelentés egy kis felzudulást keltett. Mindenkinek eszébe jutott Tiszának az a régebbi ígérete, hogy a választói reformot keresztülviszi s ennek alapján fogja az új választást elrendelni. Igen ám, de hol van még az a reform! S Tisza mégis beszél az új választásról!

Ebből mindenki tisztán látta, hogy Tisza ígéreteiben nem lehet megbizni. Fenyegetéseitől viszont nem szabad meghátrálni. Meg is mondotta Ugron, hogy nem félünk a fenyegetéstől, bár nincsenek a hátunk mögött zsidó bárók, kik ezeket adnak választási czélra.

Igy aztán nagy várakozás és kevés bizonyosság mellett végződött az első ülés.

Kedd, 1904 október 11-én.

É nap beérkezett kérvények fölött disputáltak. Ezen a kérvényekben egyes vidéki törvényhatóságok sürgették az önnálló vámterületet, a kivándorlási bajok megszüntetését és Rákóczi hamvainak gyors hazaszállítását.

Ugyebár ez mind szükséges, hasznos és szép dolog? Csakhogy a kormány feje nem találta se szükségesnek, se szépnek. A kérvények az engedelmes többség gépies fejbólintására sorra az íratárba helyeztettek, a hol rájuk száll a feledés pora. Kár volt megírni őket. Kár az országgyűléstől sürgetőleg kérni valamit, mert ugyis hiába.

Az önálló vámterületről szóló kérvényeket kiadták a kormánynak. (No hiszen jó helyre adták!)

A kivándorlásról szóló kérvényeket eltették a képviselőház irattárába. (Az egerek számára.)

A Rákóczi hazahozatalát sürgető kérvénynél Tisza István tudtul adta, hogy ez a nemzeti ünnep *tavasszal* fog végbemenni. Bndapestig hajón fogják Rákóczinak és bajtársainak hamvait szállítani, innen pedig vasuton Kassára.

Ezen az ülésen aztán egyéb fontos szó nem esett.

Szerda, 1904 október 12-én.

A házszabálymódosításhoz szükséges első lépés megtörtént. Tisza István beadta indítványát: „Határozza el a ház, hogy egy 21 tagu bizottságot választ a házszabálymódosítási javaslat kidolgozására.”

A napirend során néhány balpárti követ kifogásolta azt, hogy az idén megint a király döntött a kvóta dolgában, holott a törvény szerint ennek csak akkor van helye, ha az osztrák és a magyar törvényhozás nem tud együttes megállapodásra jutni. Tisza meg se próbálta a kvóta-kérdést a magyar országgyűlés elé terjeszteni.

A takarmányhiányt tette eztán szóvá Bethlen Balázs. Kérdi, minő intézkedéseket tett a földművelésügyi miniszter a nép érdekében?

Tallian Béla mindjárt megfelelt. Fölsorolta a kormány intézkedéseit és segítő akcióit. (Ezeket lapunk olvasói már ismerik.) Ilyenek: a takarmánykiviteli tilalom, lombszedési engedély, állami raktárak föllállítása stb.

A képviselők belenyugodtak a miniszter kijelentéseibe. Ülés végén aztán elhatározták, hogy csütörtökön *nem tartanak* ülést.

Pénteken az olasz kereskedelmi szerződést kezdték tárgyalni.

TÁRCZA.

A hitről.

Bird e nagyvilág minden kincsét,
S legyen gondtalan életed!
Ám azért el ne bizzad magad!
Ne légyen soha gőgös szavad: ...
... Mindazt Isten adja neked.

S mind e földi kincs csak parányi:
Bár benne gyönyöröd leled,
Mert a mennyei igaz Isten —
Ha hü vagy Hozzá, lélek- s szivben,
Drágább kincset ad még neked ...

Itt a földi kincs nem boldogít!
Az csupán próbát tesz veled ...
Míg ha lelkedben erős a hit,
A mely örökké jóra tanít,
Istentől az — üdvöt nyered.

(Kecskemét.)

Széchenyi N. János.

A bányalég.

— Elbeszélés a küzdelem világából. —

I.

— Férjimmal ma délután a szomszédba utazunk, Malvin és csak késő este jövünk vissza; testvéremet megyek meglátogatni. Így hát te is kimaradhatsz ma akár tízig; mulasd ki magad kedvedre ezen a vasárnapi délutánon.

Malvin csak hallgatta urnője beszédjét, nem szólt rá semmit. Az urnő csodálkozva folytatta a szót:

— Hát nem örülsz Malvin a szabad délutánnak?
— Kezét csókolom, nem örülsz. Elmenni szeretnék ugyan a templomba, de azután megint haza jönnék.

— No, ezt még nem értem meg ekkoráig. Más családlányomnak mindig kevés volt a kimenő és én nem tudtam bevárni, míg végre reggel felé megint haza került. Bizony nem értelek!

— Nincs nekem senkim, kihez csatlakozhatnék ... és késő estig egyedül az utcán kóborolni, az se járja ...

— Hát persze nem járja, szólt a mérnökné álmélkodva, de a lakásban sem hagyhatunk egyedül téged egész félnapon át.

Mit lehet
elérni

Egyesült erővel?

megmondja a
tulsó oldal.

— Óh, énnekem nem lesz hosszú az az idő, válaszolt Malvin szerényen. Adjon a nagysága nekem olvasni valót, azután a ruhámat fogom kijavítani.

— Ruhát javítani? De hiszen ma vasárnap van! — És a mérnökne szívében felébredt a gyanu, hátha ennek a lánynak valami rossz szándéka van, azért akar mindenáron egyedül maradni a lakásban.

— Engedélyt kaptam a gyóntató atyámtól, hogy vasárnap délután foltozhassam meg a ruhámat, mert hiszen hétköznapon nem jutok hozzá.

— Óh, azt én nem engedem, felelt a szép és erélyes asszony indulatosan. Az én házamban a vasárnap nem arra való, adok én neked majd időt

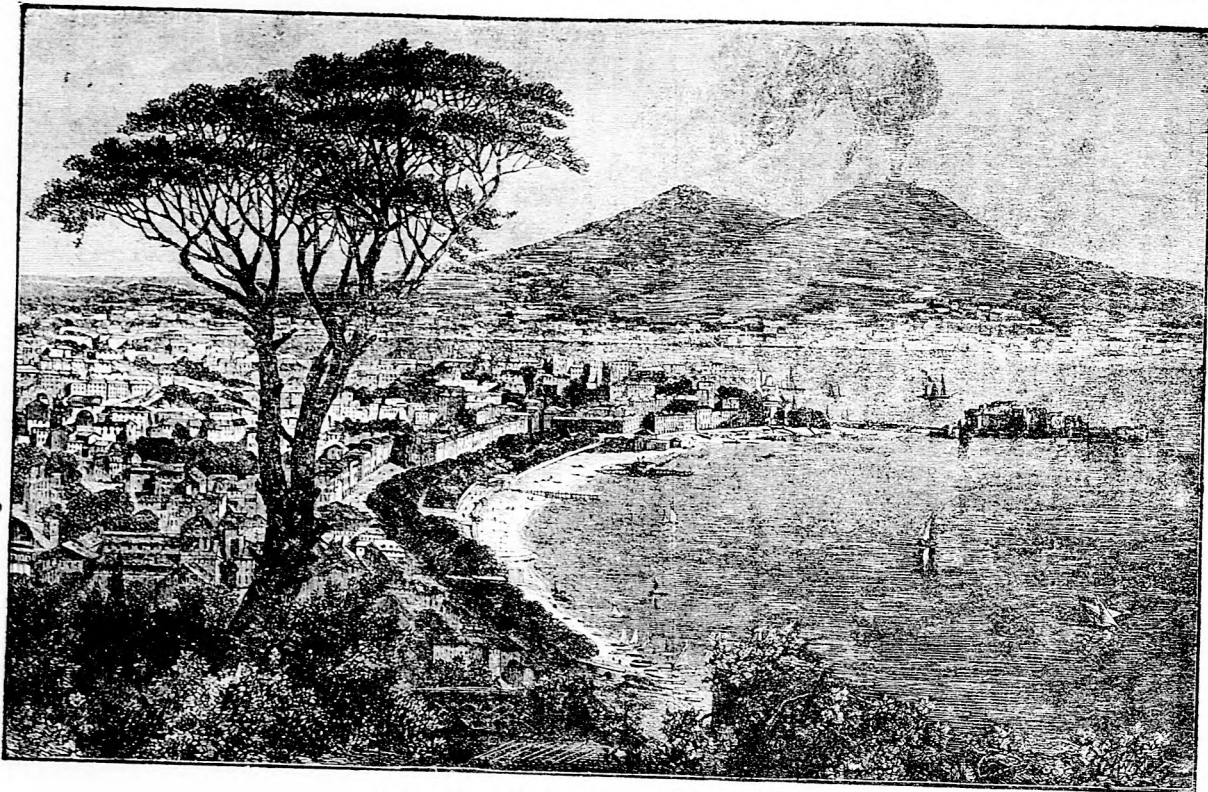
— Nem is ismerhettem őket, olyan kicsiny voltam még akkor.

Meghatotta az urnót a lány szomorú hangja; szelidebben szólt hát hozzá:

— Ki nevelt hát fel téged?

— Árvaházban voltam az irgalmas nővéreknél és ott maradtam egész tizenhat éves koromig, akkor aztán szolgálatba kellett mennem, mert rokonaim közül senki sem jött értem, valamint a tizenhat év alatt sem látogatott meg senki, sem rokon, sem földi.

— Az előbbi helyeden hogy töltötted el a vasárnapokat? Hiszen ott is csak előfordult, hogy

A Vezuv tüzhányóhegy Nápoly mellett.

arra hétköznapon is, hogy a sérült ruhádat rendbe hozhassad. A vasárnap csak arra való nálunk, hogy az ember akkor kimulassa magát és ekkép új erőre kapjon.

Ebből látható, hogy Bodnárné ő nagysága fel-fogása szerint új erőt csak akkor ad a vasárnap, ha az ember eléggé szórakozott, Sokan vannak vele egy véleményen, de Malvin nem tartozott azok közé.

A mérnökne folytatva faggatta a leányt:

— Hát valóban, nincs senki ismerősöd a városban, kit meglátogathatnál? Hol laknak a szüleid?

— Nincsenek szüleim, felelt a lány bus hang-sulylyal.

— Igaz, igaz, egészen elfeledtem. Pedig rokonom, az orvosné, ki téged nekem ajánlott, megmondotta, hogy árva gyerek vagy. Hát régen meghaltak már az édes szüleid?

egyszer mindenki eltávozott hazulról és be kellett zárni a lakást?

— Arra nem emlékszem, hogy valaha be zárták volna a lakást, mert azok már élemedett koru emberek voltak, kik éppen vasárnap délután soha sem mentek el, hanem csak hétköznapokon és olyankor én otthon maradtam, vigyáztam a házra.

— Szegény leány, tehát minden vasárnap otthon kellett maradnod? Hiszen akkor valóságos rab voltál te ottan!

— Nem, nagysága, nem kellett otthon maradnom vasárnap délután; sőt éppen én voltam, mondom az egyetlen a ki vasárnap délután elmentem hazulról.

— No, és hová mentél!

— Én tagja voltam a Mária-kongregációnak és minden negyedik vasárnap gyülekezet volt ottan,

Egyesült erővel

jobb napokat lehet biztosítani!!!
Bővebbet a következő számban.

arra mentem el. Ha a szép idő engedte, akkor a tisztelendő ur meg a nővérek vezetése alatt kirándultunk a ligetekbe, ha pedig rossz volt az idő, meg aztán télen a teremben szórakoztunk, játszottunk, néha szindarabokat is adtunk elő. Oh, azok nagyon szép délutánok voltak, kivált én nagyon jól éreztem magamat ottan!

Miközben így beszélt, egészen földerült az arca, előbbi szomorúsága végképp eltűnt. A mérnökére azonban másképp hatott a szava, úgy, hogy némi gunynyal kérdezte meg:

— Tehát csupa jámborság volt ott az élet?

— A templomban? Hát persze. Hanem nem egész délután maradtunk a templomban; az ugynevezett szórakozási órák, azok voltak azok, melyekre oly szívesen emlékezem vissza.

— Nos, ilyen intézményt nálunk még nem csináltak a cselédek részére, szólt a mérnöknek. Más szórakozást kell keresned, s hiszem, hogy fogsz reá alkalmat találni. Szomszédaink, az igazgatóék úgy is velünk tartanak családostul s így a cselédjüknek, Julcsának szintén kimenőnapja van. Ő szívesen csatlakozik hozzád. Itthon azonban nem maradhatsz, mert kevesebb ideje ismerlek, semhogy a házat reád bízhatnám.

— Ó, a nagysága talán nem bizik meg bennem?

— Eddig nem volt okom benned kételkedni. De viszont nem értem, miért zárnád el magad egy egész délutánra a szabad levegőtől. Unalmodban gonosz gondolataid támadhatnának, ettől pedig óvnom kell téged... Nem, nem; így lesz! Magam beszélek majd Julcsával. Amde pont 10 órára itthon kell megint lenned. Érted?

Malvin fejével bólintott. Szó nem jött ajkára, mert urnője rideg, szeretetlen beszéde zavarólag hatott lelkére. Eszébe jutott, hogy testvérei, a kik fölnevelték, továbbá eddigi urnői igaz keresztény szeretettel karolták fel őt, az elhagyott leányt. Itt azonban másképp van. Hűséget, szorgalmas munkát kívánnak tőle s ellenértékül szállást, élelmet és bért kap, de a mi után oly annyira vágyódik, részvétben, szeretetben nincs része.

Malvin könnyes szemmel lépett be disztelen kamrájába, melynek falait csupán két szentképecske ékítette: első szent áldozásának emlékei. Az asztalán egy egyszerű feszület állott, melyet előbbi szolgálatadó urnőjétől kapott. A leány az asztalhoz ült s elmerengve hajtá fejét kezére. A multat jelenével hasonlítja össze. Sehogysem tudta magyarázatát lelteni, hogy Bodnárné szavai miért érintették oly fájdalmasan? Egyszerre megszólalt a hívó csengő s amint az ajtót fölnyitotta, hallá Bodnárné parancsát:

— Malvin, rajta, mi már megyünk!

Malvin gyorsan rendbehozta öltözékét s haját, magához vevé az imakönyvet és rózsafüzért és megindult.

— Beszéltem Julcsával, — szólt oda neki közben a nagyságos asszony. — Szívesen magával visz, de kétlem, hogy első útja a templomba vezetne.

(Folytatása következik.)

Terjesszék a „Magyar Néplapot!”

A hatvanezer dolláros óra.*)

— Vagy: Nem jó a szavakkal játszani. —

Különösen nem akkor, mikor az egy szegényebb ember rovására megy. Ennek okulására mondom el ezt az egyszerű kis történetet.

A dussgazdag amerikai milliomosnak, Asztornak volt egy hajóskapitánya, igen ügyes ember, páratlan a maga nemében. Ez már hatszor tette meg hajójával az utat Amerika, illetve New-York és Kína között, anélkül, hogy a hajóján óra, ugynevezett kronométer lett volna. Mielőtt hetedikszere utra kelt, megmondta az urának. A gőgös Asztor így válaszolt rá:

— Hát ha nincsen és kellene, hát vegyen egyet!

A kapitány így is cselekedett, de mert olcsót nem kapott, urának fősvénységét pedig ismerte, csak a vételár felét tette a számlába. Mégis azt kellett tapasztalnia, hogy Asztor ezt a tételt a számlából kihuzta, azaz a fizetést megtagadta. Mikor pedig a kapitány arra hivatkozott, hogy hiszen megengedte a vásárlást, röviden így vágott vissza:

— Én ugyan megmondtam azt, hogy vegyen egyet de nem mondtam, hogy meg fogom fizetni.

A kapitány egy percze elképedt, de azután rajta volt a sor, hogy visszavágyjon. És ezt így vitte végbe: Asztor szolgálatából azonnal kilépett és még az nap egy másik tea-kereskedő szolgálatába állott. Mint tapasztalt vén „tengeri róka” mindent elkövetett, hogy Asztornak a kapott „kölcson” visszafizesse. És ez sikerült is neki. Új hajóján egy héttel hamarabb érkezett Kinába, mint Asztor kapitánya, azután a berakással is úgy sietett, hogy már utra kelhetett, mikor Asztorék még csak berakodni kezdtek. Így azután ő volt az első tengeri gőzös, mely New-Yorkba az új tea-terméssel megérkezett, áruját kitűnő árban adta el a gazdája; mire Asztor hajója is megjött, addigra már a legtöbb közvetítő kereskedő beszerezte téli szükségletét, a teának ára roha-

*) Mutatóba az 1905-ik évre szóló „Szent József naptár”-ából. — Már a héten elkészültek végre a mi naptáraink. Lázasan dolgoztak rajtuk a szerkesztők kívül a munkatársak, a rajzolók és a betűszedők, hogy a közönség idején megkaphassa azokat. Az 1905-ik évi naptáraink még szebbek, jobbak, mint a melyeket a mult év őszén adtunk ki. Pedig azokkal is de meg voltak elégedve olvasóink! Most képből megírásban többet nyújtunk. Szórakoztató, tanító, erkölcsnemesítő és gazdasági cikkek mindegyik naptárunkban bővíben vannak. A háboru egész folyamatát ismertettük, érdekes képekkel tarkítva. Azonkívül a többi világesemények és hazánk évtörténete részletesen bennük foglaltatik. Szóval sok szép és jó olvasni valót nyújtanak naptáraink a télire, a mellett, hogy a rendes naptári részben alaposan tájékoztatják az olvasót. Az idén, csak úgy, mint a mult évben, a következő naptárak jelentek meg kiadásunkban: Páduai Szt Antal nagy képes naptára (ára 80 fillér), Szent István képes népnaptára (60 f.), Szent József naptára (60 f.), Lourdesi képes naptár (60 f.) Páduai Szent Antal kis naptára (40 fillér), Gazdálkodók szaknaptára (60 f.), Gazdasszonyok szaknaptára (1 kor.), Negyvennyolczas naptár (40 f.), A Nagyvilág képes naptára (60 f.), Krónikás kalendárium (40 f.). — Azonkívül német és tót nyelvű naptáraink is vannak. — Felhívjuk most olvasóink figyelmét ezen naptárkiadványainkra. A kik árusítással vagy megrendelők gyűjtésével akarnak foglalkozni, forduljanak közelebbi felvilágosításért a Magyar Néplap kiadóhivatalához.

Mit lehet elérni

Egyesült erővel?

megmondja a tulsó oldal.

mosan esett úgy, hogy Asztor csak veszteséggel árulhatott.

Pár nap múlva Asztor találkozott az utcán régi kapitányával. Megkérdezte:

— Mennyibe került önnek az a kronometer?

— Hatszáz dollárba, hangzott az őszinte válasz.

— No, akkor sokkal olcsóbban van magának, mint nekem. Nekem hatvanezer dolláromba van és még hozzá nem is az enyém!

UJDONSÁGOK.

Vörösmarty Béla †

Vörösmarty Bélakuriai másodelnök multhét szombatián váratlanul meghalt Budapesten 61 éves korában. Édes fia volt annak a Vörösmarty Mihálynak, ki a „Hazádnak rendetlenül“ kezdetű gyönyörű szöveget és sok más szép versét megírta. De nemcsak azért nevezetes a most elhunyt Vörösmarty Béla, hogy egy nagy költőnek a fia, hanem azért is, mert a saját emberségéből, nagy tudásával és szorgalmával magas polcra jutott föl s ott becsülettel megállta helyét. Egy darabig államtitkár volt az igazságügyi minisztériumban.

Mikor nagynevű apja 1855-ben meghalt, Béla 10 éves volt. Ő és Ilonka huga, ki most Széll Kálmán volt miniszterelnök felesége, mint Vörösmarty-árvák, Deák Ferencz oltalma alatt találtak menedéket, ki nevelőapjuk lett. A nemzet akkoriban százezer forintot gyűjtött össze közadakozásból számukra. Így a gyermekek sorsa biztosítva lón s Vörösmarty Béla szorgalmasan tanult, bejárta a nagyvilágot, a mikor pedig diplomát szerzett, a bírói pályára lépett.

Mint bíró és mint ember mindig az igazságot kereste. Bárcsak sok ilyen igazságszerető férfia volna közéletünknek. Mikor igazságügyminiszteri államtitkár volt, gyakran megkörnyékezték őt a képviselők egy kis protekcióért, a mi tudvalevőleg mindig rejt magában több-kevesebb igazságtalanságot. Vörösmarty ilyenkor rendszerint a szemébe mondta az illetőknek: „Hiszen te igazságtalanságot kívánsz!“

Egyszer aztán egy olyan kunyeráló képviselőre talált, ki a szemrehányásra megfelelt: „Éppen azért fordulok hozzád, kegyelmes uram, mert ha igazságom volna, nem szorulnék a barátságodra.“

No de Vörösmarty se maradt adós, hanem megadta a tromfot a következőképpen: „Lásd, én igazságügyi államtitkár vagyok és nem igazságtalanügy!“ Nem is teljesítette az igazságtalan kérést.

Hát ilyen ember volt Vörösmarty Béla. Megérdemli, hogy halálán szomorkodjunk. Egy igaz emberrel kevesebb.

Kedden temették el budapesti lakásáról nagy gyászompával.

A király magyar földön. A király szombaton, október 15-ikén Bécsből Gödöllőre utazott, a hol több hétig lakni fog. Az udvartartás már egy nappal előbb megérkezett oda.

Az Amerikában járt magyar képviselők október 15-ikén érkeztek meg Fiuméba. Apponyi és néhány társa

Angolországon keresztül tért vissza a hazába. A fővárosi polgárság ünnepélyesen akarta őket fogadni, de Apponyi kérésére ez az ünneplés elmaradt. Pedig de nagyon megérdemelné Apponyi, hogy az amerikai ut alkalmából szeretetünknek és hálánknak kifejezést adjunk előtte, mivel hogy sok dicsőséget szerzett odaát a magyar névnek.

A tanítók jötevője. Mayer Béla kalocsai kanonok régebben tett egy 20 ezer koronás alapítványt a tanítók megjutalmazására. Ezt most 80 ezer koronával megtoldotta, illetve kiegészítette 100 ezer koronára. A kalocsavidéki tanítók küldöttségileg köszönték meg a főpap atyai gondoskodását.

Siremlék az aradi vértanuk papjának. Sátoralja-ujhelyen azt a szép indítványt tette Kossuth János, hogy az imrégi temetőben *jeltelen* sírban nyugovó Sujánszky Eusztách szerzetes-pap, ki az aradi tizenhárom vértanúnak megadta egykor az utolsó lelki vigasztalást, méltó emléket kapjon. A sírköve való gyűjtést megindították.

A falu jólétét mindenkinek elő kell mozdítani tehetése szerint. De legfőképpen a falu vezetőinek (papnak, tanítónak, jegyzőnek) vállán nyugszik ez a feladat. Őnek igazságtalán kötelességük arra törekedni, hogy a mezőgazdaság fejlesztése, új keresetforrások nyitása és új munkaalkalmak teremtése által a falu népének jóléte emelkedjék. Papjaink s tanítóink — hála Istennek — megteszik ez irányban a magukét s hogy a jegyzők se maradjanak hátra, a földmivelésügyi kormány több nagyobb összegű jutalmat tűzött ki számukra. A jutalmakat azok a jegyzők fogják elnyerni, kik a községük jólétét elősegítik. A jutalomdíjakat, összesen 1500 koronát, a kisbirtokosok földhitelintézete adományozta.

Ujenczok ajtatossága. Egy olvasónk örömmel értesíti lapunkat arról, hogy nemcsak Sopronivánon, de náluk Komjáton is megerősödtek a katonasághoz bevonuló ifjak a vallás erejével. Horváth József plébános és Vladár Gyula jegyző érdeme ez, kik példaszerűen gondoskodnak a nép érdekéről s a lelkek ápolásáról. Hát csak terjedjen is ez a szép szokás mindenütt!

Megint szüreti szerencsétlenség. Polgár István magyar-egresi lakos szüret után lement az ujjborral telirakott pinczébe és nem jött fel többé: a pinczébe fejlődő mérges gáz megölte. Kiskozári János utána ment, de vesztére, mert ő is hasonlóképpen járt. Ekkor előállott Sima István és le akart rohanni, de felesége visszatartotta: „Az Isten szerelmére, ne menj le egyedül, hátha te sem bírod ki a mérges levegőt? Inkább veled megyek, ne csak téged érjen a halál, ha ér.“ — És lementek. De nem is jöttek fel többé élve. Őket is megfojtotta a mérges bor gáza.

Elég templomunk van-e? Egy városatyja nemrég azt mondta, hogy sok a templom Budapesten. (A katolikusoknak 24 templomuk van.) Hogy mekkorát tévedett a jó ur, mutatja az a véres eset, mely a héten történt a Ferencz-József-rakparton. Vojtasek Lajos viceházmester agyonszurta a tulajdon öcscsét *egy forint miatt*, a mit nem tudott tőle rögtön megkapni. Az elvetemült testvér-gyilkost fogságba helyezték. Mindaddig, míg ilyen és

Egyesült erővel

nyomasztó gondtól lehet szabadulni!!!
Bővebbet a következő számban.

A fővárosi de Apponyi agyon meg- lmból sze- ötte, mivel- névnek.

ai kanonok yt a tanítók val megtol- A kalocsa- főpap atyai

Sátoralja- János, hogy Sujánszky m vértanu- lást, méltó ndították.

ditani tehet- k (paprak, ladat. Öne- i, hogy a nyitása és ének jóléte nek — meg- egyzők se ny több na- jutalmakat gük jólétét onát, akis-

mmel érte- on, de ná- z bevonuló s és Vladár gondoskod- ít csak tér-

István ma- rral telira- ben fejlődő ment, de or előállott visszatar- edül, hátha ed megyek, mentek. De otta a mér-

nemrég azt katolikuk- tévedett a n történt a eházmaster iatt, a mit ült testvér- ig ilyen és

ehhez hasonló esetek szinte naponként történnek, nem szabad azt mondani, hogy sok a templom. A templomok útján kell az erkölcsöknek megjavulni s a rendőri véres krónikáknak kiveszni.

Kém a koporsóban. Nemrég egy orosz határőr Mandzsuroszországban kínai halottasmenetet vett észre a folyó közelében. Az ő gyanusnak találta a társaságot s megparancsolta, hogy nyissák ki a koporsót. Erre a gyászolók szétszaladtak, az ő pedig fölyitotta a koporsót, a melyben egy élő japán kém feküdt. A szegény japán bizony rosszul járt, mert nyomban felkötötték s aztán ugyanabban a koporsóban földelték el, melyben mint élő ember feküdt.

A pénz miatt. Kovácsvágás zeplénmegyei községben tüzet fogott Missák József földműves háza. Az asszony ki akarta menteni a tűzből 400 korona készpénzét. Berohant az égő házba, de a gerenda ép akkor szakadt le s az asszonyt maga alá temette. A vászonzacskóba tett pénz sértetlenül lógott a nyakában, mikor megtalálták.

Égő lép. Az ecsedi lép égése Börvely és Cs.-Ujfalu községek határában még egyre tart. A tűz lappangva terjed tovább és már emberáldozata is van. Vasárnap Cs.-Ujfalu alatt egy Szabó Mari nevű tizennégy éves leány dolgozott a lápi nádasban, a mikor egyszerre beleesett egy égő zombékba. A tűz a leány ruháját meggyújtotta s ő maga is elégett.

Októberi jégeső. Budapesten kedden délután való- ságos nyári zivatar dühöngött. Patakokban ömlött az eső vize s egyszeribe olyan itéletidő kerekedett, hogy az utcák néptelessé váltak. Vagy öt perczig jég is esett, még pedig mogyorónagyságu. Vidékről is hasonló jeges zivatart jelentenek.

A patkányok miatt. Egy váci gabonakereskedő jégvermében majdnem nagy bajt okoztak a patkányok. Minap jégért küldtek a verembe egy szolgálót, a ki soká nem tért vissza. Utána még ketten lementek a leányt keresni s csodálatosképen azok is len maradtak. Végül aztán mindhármukat megtalálták eszméletlenül, a minék az a magyarázata, hogy a verem falát a patkányok át- rágták s a szomszédos borpinczéből az ujbór gáza behatolt a jégverembe. Ez verte le lábukról az embereket. Szerencsére mind a hármat sikerült életre kelteni.

Repülőgép. A magyar kisiparosok közt van akárhány ezeremester, de mindezekben tultett Kottlár Pál szőregi asztalos, ki a maga eszével egy repülőgépet szerkesztett. A csodás alkotmányt fölhozta Budapestre s kiállította. Valamikor azt olvasta az ujságban, hogy egy muszka asztalos fölhalálta a repülőgépet. Ez bántotta az önértét, mert azt gondolta magában, hogy a magyar ész különb a muszkánál, Legott hozzáfogott a munkához s hét esztendő alatt — beleölelve a drága gépezetbe minden keresményét — megcsinálta az ő repülő masináját. 14 szárnya van a gépnek, a mely egyszerre mozgatható. A szárnyak nem- csak emelésre szolgálnak, hanem az előrehaladást is biztosítják s a gépen még kormányzó lapát is van. Érde- mes a támogatásra ez a találmány, mert valahány szak- ember eddig megtekintette, mind nagy jövőt jósolt neki.

Köszönetnyilvánítás. Nagy Nep. János temesvári oltárépítő és szobrász a következő elismerő levelet kapta alulírott nagylétei templomgondnoktól: „Van szerencsém értesíteni, hogy az ön által készített lourdesi szent Szűz szobor és Jézus szent szíve szobra, melyeket már föl- állítottunk templomunkban, ugy a ft. papság, mint az összes hívek teljes meglegedését kinyerte. Midőn köszö- netet mondok fáradságáért, kívánom, hogy még számos évekig sokaknak tehessen olyan jó szolgálatot, mint nekünk. Egyesség szerint a szállítási költség önt terheli de azt is odaajánlom a mester urnak. Nagy-Létán, 1904 július 11. Mély tisztelője: Szima István.

Adó és örökségi utbaigazító.

— A magyar nép számára írta **Csikós Endre.** —

Az állami egyenes adókat és az örökösödési jog nép- szerű modorban való ismertetését foglalja magában.

Ára 60 fillér.

Kapható a Magyar Néplap kiadóhivatalában.

A vetés állása.

— Hivatalos jelentés. —

A szeptember második felében beállott esőzés az őszi szántóvető munkának hasznára volt. Az őszi árpa, őszi takarmány és rozs vetése jó előre haladt. Helyenkint már el is végezték és az új vetés kelni kezd. A búzát is kezdik vetni. A *tengeri* vetés állapotán az eső már alig javíthatott, csak a Királyhágón tul mozdította elő némileg a szem képződését. A *bugonya* késői fajtáját az eső helyenkint még keveset javíthatta, többnyire azonban már elkésett, mert szedését megkezdették. Termése többnyire közepesen alul maradt, kivételesen közepes. A *czukorrépa* és *takarmányrépa* vetés az ország nyugati és keleti vidékein az eső után erős fejlődésnek indult és a várakozásnál jobb termést ígér. Az ország többi részében a vetés továbbra is gyöngén maradt és alig ad középtermést. A *czukorrépa* szedését megkezdet- ték. A *mesterséges takarmány, rét* és *legelő* az esők után ismét jól felüdült és habár alig kaszálható, számba vehető táplálékot nyújt az állatoknak. Az elvétve kaszált sarju betakarítását az eső akadályozza. A *gyümölcsfák* tavaszkor gazdagon ígérkező termése a nyári rendkívüli száraz idő tetemesen apasztotta, mégis szilva, dió, őszi baraczk és almá- ból közepes, vagy azonfelül, körtéből közepes a termés.

A *szőlő állása* az ország egyes vidékei szerint a következő: A Duna balpartján a szőlők a hosszantartó szárazság mellett is az utóbbi esőzések által annyira helyre jöttek, hogy mennyiségileg közepes, minőségileg jó, sőt némely vidéken igen jó minőségű bortermés várható. Ott, a hol szeptember folya- mán hosszas esőzések álltak be, a kényesebb szőlő- fajok bogyói megrepedeztek és e miatt néhol rotha- dás mutatkozik. A Duna jobbpartján a nyár folya- mán uralkodott szárazság következtében visszama- radt szőlőbogyók a szeptemberi esőzés hatása alatt fejlődésnek indultak. A helyenkint mutatkozó rotha-

Mit lehet elérni

Egyesült erővel?

megmondja a tulsó oldal.

dás miatt némely helyen megkezdődött már a szüret. Az eddigi kilátások szerint mennyiségileg közepes, míg minőségileg közepes és jó közepes eredmény várható. A Duna-Tisza közén az augusztusban beállott esőzés a szüreti kilátásokat általában megjavította. A szeptemberi eső hatása alatt a szüret már megkezdődött és közepes termésmennyiségre való kilátás mellett jó minőségű bor várható. A Tisza jobbpartján a szőlőtermés a nagy nyári melegben jó előre haladt. Habár a szeptemberi hideg és esős időjárás a szőlő további fejlődésére nem hatott és az augusztusi eső hatása alatt megnövekedett szőlőbogyók további érését hátráltatja, mindazáltal tartós meleg őszi időjárás esetén jó minőség mellett közepes, sőt jó közepes mennyiség várható. A Tisza balpartján a nyári nagy szárazság a szőlőfürtök szemét apasztotta ugyan, és a bogyók fejlődését is akadályozta, minek folytán a termés várható mennyisége az átlagosnál jóval kisebbre tehető, minőségileg azonban jó, helyenkint igen jó eredmény remélhető. A Tisza-Maros szögén a szőlő a folyó évben uralkodott hosszú szárazságtól sokat szenvedett, úgy, hogy a várható szüreti eredmény mennyiségileg és minőségileg is közepesnek, némely községben jó közepesnek tekinthető. A királyhágóntuli vármegyék szüreti kilátásai mennyiségileg közepes, némely vidéken kivételesen jó közepes, minőségileg pedig jó közepes eredményre nyújtanak reményt.

Népek és nemzetek.

Szerbiának fölkezt királya van!

A mult hónapi koronázást Péter király fölkenetése követte. Ez a szertartás az ósrégi Zsicsakolostorban ment végbe, Kraljevó város közelében. A király már napokkal előbb megérkezett Kraljevóba s nagy bensőséggel vett részt a templomi ájtatóságokban. Eközben több küldöttséget is fogadott. Mikor az egybegyűlt parasztok megjelentek előtte, a király azt kérdezte, mi a kívánságuk? Egy polgár erre azt felelte, hogy szeretnének egy vasuti vonalat, a melyik Belgrádba visz. A király azt mondta neki: „Forduljatok a kormányhoz.”

Erre egy öreg paraszt így vágta ki az igazságot királya előtt: „Te gondoskodjál arról, a mire nekünk szükségünk van, mert mi tebenned bizunk, te a minisztereket teszéd szerint választhatod meg.”

Tetszett ez a bátor beszéd a királynak, de a népnek is. Olyan *zsivó* (éljen!) kiáltozás hangzott föl az öreg szavaira, hogy szünni se akart. Lám, milyen jó az, ha a király közvetlenül érintkezik népével. Ebben a kis Szerbia sok más országot megelőzött.

A király fölkenését Incze főpap végezte fényes pompa közepette október hó 9-én. Szentelt olajjal fölkenete a király homlokát, szemét, orrát, száját, mellét és kezét, miközben ezt mondogatta: „A Szentlélek áldásának pecsétje legyen ez.” Ezután Péter király meggyónt, majd köszönetet mondott Istennek a kegyelmekért, mire véget ért a fölkenés szertartása.

Két éves katonai szolgálat.

A két éves katonai szolgálat eszméje mindig jobban hódít. Németország volt az első, a melyik megvalósította. Utána következett Franciaország, a hol most tesznek vele próbát. Bulgáriában és Szerbiában szintén két évet szolgálnak a katonák. Legujabban pedig Romániában tették meg az első lépést ezen fontos ujtás életbeléptetésére. Az ideai sorozásnál 22 ezer ember helyett 30 ezer embert szedtek be. Szóval mindenütt iparkodnak a szolgálati időt lejjebb szállítani, csak nálunk nem. Mi leszünk az utolsók között a legutolsók a reform dolgában. Csak épp az adófizetésnél kell elől haladnunk.

MAGYAR GAZDA.

Házi állatjaink ideai teletetéséről.*)

— A földmívelési kormány üzenete. —

Nemsok olyan évünk volt, midőn a takarmány olyan drága lett volna, mint az idén. Ez természetesen szerencse azoknak, a kiket az aszály nem ért, de baj annak, a kinek alig van, vagy kevés a takarmánya. Azonban ezeknek sem kell kétségbe esniök, mert a gazdaságban sok olyan anyag található, a mire máskor nem hederitünk, de a mit az idén jól feltakarmányozhatunk. Lássuk csak ezeket közelebről. Ilyenek:

1. *lombfák levelei*, melyek zölden gyűjtve, akár azonnal feletethetők, akár pedig zombolyai módon a téli időre tehetőek el. Ezért nagyon ajánlatos, hogy a kinek fűz, szeder, akác, hárs, kóris, éger, szil, bükk, tölgy stb. fái vagy erdei vannak, gyűjtse a lombot mindaddig, míg a fagy el nem perzseli, a mi vagy a leveles gallyak lemetszése, vagy tisztán csak a levelek szedése által történhet. De szert tehet ily lombra az is, a kinek erdeje nincs, de a ki kincstári erdő szomszédságában lakik, mert a kormány megengedte, hogy a reá szoruló kisgazdák ingyen szedhessenek azokból lombtakarmányt, azonban természetesen, csak ha azt az illetékes erdőgondnokságnak bejelentik.

A lombtakarmányt legjobb megszáritva a téli időre eltenni, de miután az ideai esztendő előrehaladottsága már alig teszi a száritást lehetségessé, zombolyázni is lehet azt, még pedig egészen úgy, mint a hogy a csalamádét zombolyázzuk. Ha ugyanis a $\frac{1}{2}$ centiméternél vékonyabb gallyu nyers lombtakarmány-kévéket 4—6 m. széles és tetszés szerinti hosszúságu kazalba, 4—6 méter magasan rakjuk, az néhány nap alatt fölmelegszik és ennélfogva leülepedik. A midőn annyira fölmelegedett, hogy a meleget kézzel nem bírjuk elviselni, 30—40 ctm. földréteget rakunk a tetejére. A leföldelés olyan módon történhet, hogy a kazal mellé üres szekeret állítanak, erre deszkákat raknak és a földet egy munkás a bedeszkázott szekerre, egy másik pedig innen a kazalra dobja. Előbb a földnek felét rakjuk a kazalra és ha néhány nap mulva az leülepedett, felhányjuk rá a többi földet is úgy, hogy

*) A földmívelésiügyi kormány küldte be lapunknak ezt a hasznos utbaigazítót, hogy közöljük a néppel.

Egyesült erővel

gondtalan öregséget lehet biztosítani!!!
Bővebbet a következő számban.

a felülete domboru legyen és az esőviz könnyen lefolyhasson róla.

A zombolyai eljárással minden takarmányt eltehetünk télre, a melyet zölden már nem etethetünk fel és az őszi esőzések miatt szénává nem száríthatunk.

Lehet azonban a zöld takarmányokat nemesak föld fölötti kazalokban, hanem ásott vermekben is eltartani. Ily esetben a föld feletti kazal méreteinél keskenyebb, mintegy három méter széles és a talajviszonyokhoz mérten, tetszés szerinti mély és hosszú vermet ásunk s ebbe hordjuk az elteendő takarmányt. A takarmányt a verem aljában jól összetiporjuk s a midőn már oly magasságban van, hogy a szekér átjárhat, járassuk át, mely czélból a veremnek két hosszú vége rézsut nyesendő. A rakást föld fölött is folytatjuk két méter magasán s ha a fent jelzett megmelegedés beállt, akkor az egész vermet jól beföldeljük.

Ha már elkéstünk volna a lombtakarmány szedéséről, akkor a lombfák gallyait is érdemes mindazon esetekben gyűjteni, ha nagyon kevés a szálás takarmányunk, de különösen kevés a szalmánk, mert az állatok szívesen eszik a gallyakat is, a meddig még frissek, vagyis a meddig még nincsenek kiszáradva s ha azokat 1—2 cm-re felaprózva szalmaszeccskával füllesztjük úgy, mint a hogy azt később fogjuk elmondani. Az állat azonban csak a 1/2 cm.-nél nem vastagabb gallyakat eszi s ezért ne messzünk ennél vastagabbat; a mi pedig a gallyak takarmányértékét illeti, az megegyezik a tavaszi szalmáéval.

Bortermő vidékeken továbbá nagy segítségünkre lehetnek a szőlővenyigék, melyekből nyolcz kg.-ot is megeszik a középnagy marha naponta, ha felaprózva s szalmaszeccskával füllesztve adjuk neki. Ezeket szükség szerint vágjuk a tőkéről, hogy mindig friss venyigénk legyen, tápértékük pedig felülmúlja a szalma tápértékét, mi miatt pl. Dél-francia s Olaszországban gyakran használják a marha teleltetésére, de természetesen nem mint egyedüli, hanem csak mint segédtakarmányt. A meddig zöld szőlőlevelekre tehetünk szert, azokat is feleltethetjük.

2. Nagyon jó segédtakarmány a répalevél, még pedig úgy a takarmány- és czukorrépa, valamint a sárgarépa s más zöldségfélének a levele is. Ezeket máskortöbbnyire alászántják, vagy legfeljebb csak addig etetik, míg frissek, pedig a répalevelek mindig megérdemlik a gondos összeszedést, mert tápértékben versenyeznek a legtöbb zöldtakarmánnyal s mindenesetre táplálóbbak, mint pl. a csalamádé.

Eltevési módja a répalevélnak az, hogy két méter széles ugyanolyan mély, de szükség szerinti hosszúsággal bíró árokserű vermet ásunk s annak aljára rossz polyvát vagy falevelet hintve, rétegen-

kint bele rakjuk a leveleket s az egyes rétegeket jól letiporjuk, a mi különösen a verem két hossz-fala mentén s a sarkoknál történjék. Így folytatjuk a rétegezést addig, míg a takarmány 1 1/2—2 m.-nyire a föld színe fölé emelkedik s most a tetejét kissé elgömbölyítve s polyvával behintve, 1/2 m.-nyi vastagon reá hányjuk azt a földet, mely a veremből kikerült. Később csak arra ügyeljünk, hogy a levelek ülepedése folytán keletkező repedéseket betömjük a földtakarón. Ha azután télen meg akarjuk kezdeni az elvermelt répalevél etetését, akkor a verem egyik végéről körülbelül egy m.-nyire lehányjuk a földet s szükség szerint szedjük ki belőle a takarmányt.

3. A burgonyaszár is jó takarmány, de nem nyersen, hanem csak ha úgy szárítjuk, mint a szénát, vagy ha zombolyázzuk, vagy végre ha úgy verméljük be, mint a répalevelet, a mellyel különben keverve is lehet s verembe tenni.

(Jövő számunkban folytatjuk.)

Mai képünk.

A Vezuv tüzhányó Nápoly mellett. Olaszországnak egyik veszedelmes érdekessége a Nápoly melletti Vezuv nevű tüzhányóhegy. A mult hetekben ez a hegy nagyon ráijesztett a környékbéli népre. Gyomrából forró lavafolyamot lökött ki s elöntötte a völgyet. Felső tölesér formájú nyílásából sűrűn gomolygott elő a füst, szállt a hamu és hatalmas földdarabokkal együtt roppant mennyiségű láva ömlött ki. Földrengés megrázta a Vezuv egész vidékét s a hegynyílás felső széle egy darabon beszakadt, a nyílásba zuhant és betömte a krátert. Ekkor hosszantartó földalatti moraj következett, mire szeptember 22-én hatalmas robbanás következettében a kráter (tölesér) nyílása ismét szabaddá lett s a hegy ismét tüzt, füstöt és izzó kődarabokat lökött ki magából. A Vezuv mostani kitérését különösen jellemzi a kilökött sziklatömbök nagy száma; ezek a szikladarabok több száz méter magasra repülnek ki a nagy kráterből, s lezuhanva már elpusztították a hegyi vasut felső állomását, a kunyhókat és a Pompéji felé levő új kőházat is. Egy szikladarab, mely a vasut mentén esett le, tizenöt méter nagysága, súlyát száznolczvan métermázsára becsülik. Ejszakánként gyönyörű szép látvány a kitérés. A hegy csucsá fölött, mint valami óriási ernyő lebeg a sötét hamufelhő, a melybe a kráter minduntalan izzó szikladarabokat hajigál. Képünk a háborgó Vezuvot ábrázolja.

JÓ KÖNYVEK.

Uram, maradj velünk. Ez a czime annak a 200 oldalas imakönyvnek, melyet Novák Lajos esztergomi tb. kanonok állított össze. A könyv öregek és betegek lelki-gyámolítására készült s valóban meg is felel e czélnek: tud vigasztalni, fölemelni. Az utolsó kenet szentségénél részletesebben szól mindarról, a mit minden katolikusk-nak tudnia kell. Gyönyörű része a szép imakönyvnek az is, mely a halálról s az utána következő itéletéről szól.

Első magyar hangszergyár
villamos erőre berendezve

Stowasser J.

Cs. és kir. udvari hangszergyár.
Cs. és kir. közös és a m. kir. hon-
véd hadsereg egyedüli szállítója

BUDAPEST, II. ker.,
Lánchíd-utca 5 szám.

Első kézből legjobban vásárol.

Legnagyobb választék az
összes hangszerekben.

hegedűk, gordonkák, bőgők,
fuvolák, trombiták, cimbal-
mok saját találmányu taro-
gatók 30 forint-tól fölfelé

Harmonikák legjobb, elpusz-
títhatatlan han-
gokkal, különlegesség acélhangu
zenekari harmonikákban: saját
mintáink

**Teljes zenekar
* felszerelése ***

előnyös feltételek mellett
a legjutányosabb árban
szállítatik.

Képes árjegyzék a) hangszerek-
ről, b) harmonikákról, ugyszin-
tén harmóniumokról ingyen és
bérmentve; csak megnevezendő
mifele hangszerről kívántatik

A könyv második része imákat foglal magában. Valamint az első rész az ember különféle állapotához képest nyújt oktatást, ugy a második rész az ezen állapotnak megfelelő buzgó hangú imákat tartalmaz. A külső formájában is csinos megjelenésű könyvet a Szent István-Társulat adta ki s a legmelegebb pártfogásra méltó.

Kedvezmény az előfizetőknek. „Olvasom a Szentirást“ című könyvből még néhány példány megvan, elharáztam, hogy azokat kedvezményes áron juttatom e lap előfizetőinek.

A ki tehát czímemre eme lapok kiadóhivatalába (VIII. Mária u. 11. sz.) postautalványon 3 korona 50 fillért küld, az bérmentve kapja meg az 5 koronás díszes kötésű könyvet, melyet mély vallásosságáért általánosan mindenki dicséri, a ki csak elolvasta, továbbá ünnepi ajándéknak különösen alkalmas.

Minél számosabb megrendelést kérve maradtam tisztelettel *Károlyi Gyula*.

Egészség — üdeség.

A pálinka hatása a gyermek testére. Egy külföldi tudományos lapban valamelyik nagyészű orvos kimutatást állított össze arról, hogy a pálinkás szülőktől származó gyermekek micsoda bántalmat örököltek szülőiktől, illetve hogyan boszulta meg a természet az apák bűnét a gyermekekben. A fölsorolt esetekből megtudjuk, hogy tíz pálinkaszerető házaspártól származó 57 gyermek közül 25 halt meg az első hét hónapban és pedig általános gyöngeség és rángató görcsök folytán. Hat gyermek hülye lett. Öt testi és észbeli fejletlenségben maradt. Ugyancsak öt nyavalyatörést kapott. Egy vitustánczban szenvedett. És végül 5 vízfejű lett. Így tehát a tíz pálinkás család gyermeke közül csak tíz gyermek mondható rendes fejlődésűnek. A cikkirő tíz olyan családot is megfigyelt, a melyik nem él pálinkával. Ez utóbbi tíz családnak 61 gyermeke volt. Ezek közül rendes testi és szellemi fejlettségű volt 50. Ezekből az adatokból látható, hogy a keresztényi módon élő mértékletes családok gyermekei sokkal életrevalóbbak és így sokkal inkább használnak az államnak és a társadalomnak, mint az iszákos családok gyermekei.

Rejtvény-megfejtés.

Mult heti számunkban közölt rejtvény megfejtése így hangzik: *«Tizenhárom aradi vértanu. — Helyesen megfejtették a következő olvasóink:*

Hutvagner József, Tóth Ferencz, Szekeres István, Kozári Fezencz, Jenő és Lajos, Göncz Jánosné, Dvorszky György, Tóth Géza, Kátay Sándor, ifju Sándor Ferencz, Kiss Lajos, Knizner Margit, Szekeres András, K. Balogh Erzsike, Nagy-Kovács János, Németh Ferencz, Kuna József, Felső Tóth János, Fejes István, Kis Erzsé, Nagy Istvánné, Hajzer József, Dávid József, Progl Lőrincz, Varga Lipót, Szántó Ernő, Friderics Kálmán, Csáfor Imre, Sövegjártó Ferencz, Volent Lajos, Botka Mátyás, Hamuth Ilonka, Sima Ferencz, Herczeg János, Spielmann Adám, Prihoda Mihály, Réfy József, Czákó János, Kaponya Antal,

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt

akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kie-birtokosok Országos Földhitelintézetéhez Buda-pest, V., Géza-utca 2 (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokoson segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki a mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészen, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4½%-os záloglevél-kölcsönöket ad a 4½%-os kölcsönök egyik módzata minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. A kölcsönöknek kölcsönre van értéke, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad fölvilágosítást.

Nagy István, id. Betsey István, Ivacs Pál, Simon István, Katona György, Korbacz József, Auer Lajos, Tarcsi Emma, Tarcsi Miklósné, Mágori Béla, Steindl Jusztina, Csiszár Ferencz, Vicze Márton, Szabó József, Csoknyay Agapit, Sajcz János, Gottlieb Márton, Bodnár Ferencz, Posztobányi Péter, özv. Quidenus Gyuláné, Kis Etelka, Szabó Imre, Kisgyörgy Sándor, Szarukán Jánosné, ifju Szabó Mihály, Czeglédi József, Balázs István, Kiss Szidónia és Mariska, ifj. Derkács Ferencz.

Ezen megfejtők közül Csoknyay Agapit (Nagy-Hörsök) lett a nyertes, tehát őt illeti meg az első jutalom. A szép könyvet már el is küldtük.

Kedvderítő.

Házasság. Fát szedegetett az erdőn a szegény ember és pedig a tilosban. Már-már megtelt a kordéja és Sár-mány nevű szamarát ugyancsak biztatgatta a szegény ember: „Ne félj, jószágom, megyünk mán! Nem fog meg a kutya kerülő!“ — Az erdőkerülő azonban csakhamar ott termett és rárivalt a szegény emberre:

— Hát hogy mer itt kend fát szedni a tilosban? Most *elveszem* a szamarát!

A szegény ember ismerte a keményszivü kerülőt, azért nem is kérte könyörületre. De gondolta magában, — legalább megtréfálja. Bánatosan odafordult hát a szamarához:

— No, Sár-mány, nekem drága lesz ez a fa, de hál' Istennek, hogy neked akadt már egyszer — *kérőd!*

Melyik hord messzebb? A dán-poroszb háborúkor a magyar baka beszédbe ered porosz bajtársával:

— Mennyire hord a ti fegyveretek? — kérdi a baka.

A porosz nagyon együgyűnek tartván a magyar bakát, azt mondja:

— Kétezer lépésre.

— Csak? — felel a baka — az én fegyverem golyója két nap egyre süvit, harmadik nap rostokat tart, negyedik nap újra elindul — s akkor is letereli, a kit előtálal.

Közgazdaság.

Az időjárás. Európában az idő enyhe, s mindenféle voltak kisebb-nagyobb esőzések. Hazánkban az idő szintén enyhe és változékony volt. Eső mindenfelé esett és egyes helyeken zivatarok is fordultak elő. *Jóslat:* Csekély változással felhős idő várható, sok helyütt esővel.

A szüret. Borsodmegyében folyik a szüret. A bor szesztartalma 12—15. A must hektójáért 20—28 koronát ígérnek. — Szatmármegyéből jó szüretet jelentenek. 24—28 k. között váltakozik a bor ára.

Dohánytermelő gazdák figyelmeztetése. Az ideai szárazság folytán a dohánylevelek a szokottnál kisebbek maradtak és valószínű, hogy erre a dohánybevéltáznál tekintettel lesznek. Figyelmeztetjük a dohánytermelő gazdákat, hogy a dohánybevéltó hivatalhoz beadandó mintacsomókat ne a dohány javából, de a dohány átlag leveleiből válaszzák össze, hogy ezekből a dohánybevéltó hivatalok az ideai átlag termés minőségéről megbízható tudomást kaphassanak.

Budapesti piaczi árak. Liszt. Nullás 16.20, egyes 15.80 — kettes 15.40 — hármás 15.00, — négyes

Első délmagyarországi
oltárápító, szobrász és aranyozó műintézet

Temesvár Józsefváros, Bonnáz-utca (a nádlal szemben)

Kitüntette a kereskedelmi miniszter által nagy díszoklevéllel és aranyéremmel.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét műtermemre, melyben készíték oltárok, szászéket, keresztárat, szentsírt és teljes templomi berendezéseket igen jutányos árban. Különösen ajánlom dombormű stációs képeket, melyek raktáron készletben vannak. Közzel-fülkékben erős kőmasszából polichromo festéssel 85-92 cm. méretű egyenként 60 korona, kisebb képekkel együtt 75-90 cm. polichromo festéssel műveszíesen kidolgozva egyenként 50 korona. Ezenkívül ajánlom dusan berendezett raktáromat, a melyben Jézus és Mária szíve, Szent Antal, István, Imre, László, Erzsébet, Vendel, Ágnes, Borbála, Katalin és a milyen szentet csak kívánnak nálam mind kapható igen jutányos árban.

Bármilyen szent szobor fából faragva és polichromozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	100	120	140	160	180

Kőmasszából polichromozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	72	100	110	120	145

Pontos kiszolgálásért kereskedik az intézet jó hírneve.

NAGY NEP. JÁNOS
oltárápító, szobrász és aranyozó
Temesvár Józsefváros, Bonnáz-u. 6. sz., saját ház.

Óvja az egészséget!
Maernel több kiváló orvos ajánlájál

KRISTÁLY ÁSVÁNYVIZ

Ájajajás kristályos minőségű víz
Kisbék. - Vízáró 36 vagy 60 éves
fennfőlt 60 és az áras kőzetekből

SZI LUKÁCSFURDÓ KÖZVALLALATI
BUDAPEST

6 hónapi próbára

Csak frt
2
lánczsal
és tokkal
együtt.

küldöm mindenkinek a világhírű egyedül valódi horgany rendszerű

Roskopf patent Remontoir órát

eredeti ólomzárral, 36 órát jár, emailszámlap, fekete acél vagy nikkal, és kötelezem magam azt 6 hónapon belül visszavenni és a pénzt levonás nélkül visszaadni. Ezer elismerő levél igazolja a Roskopf órának világhírét. 3 évre írásbeli jótállás. Eredeti gyári ára lánczsal és tokkal együtt drbja 2 frt., kettős fedéllel 3.40 frt., ő fellege a király, ő szentsege X. Pius pápa arczképevel vagy szép tájképpel 15 kajczárral több. Szétküldés utánvétellel a főraktárból:

I. S. Roskopf óragyár Max Böhnel
Órás, államhivatali szállító
BÉCS, Margarethenstrasse IV 88.

Legnagyobb és legöregebb cég. Alapítva 1840-ben. Legnagyobb kitüntetés Grand Prix és nagy arany érem Páris 1904. Óvakodjunk a kis órasoknál, kivált badog Roskopf óráktól és ne hagyjuk magunkat vásári reklámmal félrevezetni. Ügyeljünk szorosán ezen fenti 64 éves cégre.

FOGAK

szájpadlás és gyökéreltávolítás nélkül 3 koronától. Az általam készített és Párisban kitüntetett fogsorok nagyon megszokhatók s rágásra kitűnően használhatók. **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 50, I. emelet,** a Royal szállóval szemben, d. e. 9-12 és d. u. 3-7-ig. Fogtechnikai munkák reggel 8-tól este 8-ig. Vasár- és ünnepnapokon is. Olcsó árak. Részletfizetésre is.

Sz. Antal tiszteletére

kiadóhivatalunkban kaphatók:

alkalmas ajándéktárgyak.

Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere.

Épületes érdekes olvasókönyv. Irta Buday Aladár. Hat szép képpel, vászonkötésben, aranyozással. Ára 2 korona.

Szent Antal képe a kiseddel.

Finom kőrajz. Fliesz Rezsőtől. 50x66 cm. Ára 1 korona 60 fillér.

Páduai Szent Antal kis rózsafüzére

vagyis 13 könyörgés a segítés kieszközlésére.

Csinos kis füzetke, képpel. Ára 10 fillér.

Nyolcz zsoltár

Páduai Szent Antalhoz és könyörgések, képpel.

Ára 10 fillér.

URÁNIA

KÖNYVNYOMDA

BUDAPESTEN,

VIII., Mária-utca 11.

A legnagyobb gondtal és

izléssel készít minden e

szakmába vágó munkát.

Fontos újdonság, a mely minden egyes embernél nélkülözhetlen, a valódi

Magyar

Gazdák

gyémánt acél borotvái

1 frt 30 és 1 frt 50 krajczárért szállítja 5 évi jótállás mellett

BIRÓ MIHÁLY SZILL (Somogy megye)

a magyar gazdák ágyuacél-kaszájának szétküldője.

Ne mulassza el senki ezen jó és hírneves borotvát beszerezni magának, a ki még ennek hiányában van. Megrendelésre 1 darab 5 filléres levelezőlap elegendő. Minden borotvához 1 drb. igen szép hozzávaló tok ingyen. Mindenki kérjen árjegyzéket, melyet ingyen, bérmentve küldök.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyit és felüdit kezesség mellett.

E készülék gyógyit és segít fej-, fül- és fogfájásnál: a migrén, neuralgia, vértululás, sápkor, szédülés, a fülzugás, nagyothallás, a szívverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok gyomorgörcsök s

egyéb görcsök, az etvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a osz, közhvény, ischias, bajaiban; influenzában s a velejáró hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó álmatlanság bajaiban,

R. B. 80967. szám. a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandó jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyit, másfelől a leghaladatosabb óvszer az emberi szervezetet megrohanó betegségek ellen. — Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban lévő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlékeznek meg talalmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők. — A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyit meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek és nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:

MÜLLER ALBERT Budapest,

Vadász-utca 42/Gy. (Kálmán-utca sarkán).

Nemes

emberbarátok és jötevők!

Hogy is kezdjem, hogyan indítsam meg szíveteket sok-sok gyermekem érdekében? Alig találok szavakat, mikkél a vállaimra nehezülő gondokat lefesthetném. Kétszázötven árva és irtalmas nővért, ide nem számítva a laikus cselédséget! Valóban, nem kell irigyelnetek ezen kis sereg atyját. Legyetek részvétellel irántam s az elhagyottak serege iránt, kik az én Szent Antal intézeteimben — Feldkirchenben és Treffenben, Villach mellett — ápolást és nevelést nyernek. Alamizsnátokkal bátorítástok a karintiai árvák csüggedő atyját, a ki az isteni gyermekbarát nevében hozzátok fordul s tőletek kér segítséget a létért való nehéz küzdelmében.

Szent Antal, a szegény karintiai árva gyermekek pártfogója, még a legkisebb adományt is égi közbenjárásával fogja visszazonni.

Küldjétek kenyeret, küldjétek Szent Antal kenyeret!

Minden adományt hálásan fogad a karintiai árvaatya.

Msg. Kayser Antal Pál
Feldkirchen (Karintia).